

תצהיר

אני הח"מ, אחז בן ארי, הנושא ת.ז. שמשמרה מגיש תצהיר לבקשת התנועה לאיכות השלטון בישראל. ענייני של התצהיר הוא עסקאות רכש של כלי שיט ונוללות שעמדו, בין היתר, במוקד החקירה של משטרת ישראל ב"תיק 3000". מטעמים מובנים אביא בתצהיר שליחן רק פרטים שבעיקרם הפכו לפומביים ונעשו נחלת הכלל.

לאחר שהוזהרתי כי עלי לומר את האמת, וכי אחיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא אעשה כן, מצהיר בזה בכתב כי הדברים המפורטים בדלקמן הינם נכונים, למיטב ידיעתי ואמונתי:

1. במשך כ-37 שנים שרתתי כמשפטן במערכת הציבורית. כמחצית התקופה - בפרקליטות הצבאית שבה הגעתי לדרגת אלי"מ ושימשתי, בין היתר, כיועץ המשפטי לאזור עזה, כראש ענף ייעוץ וחקיקה, כיועץ המשפטי לאזור יהודה ושומרון, וכעוזר הפרקליט הצבאי הראשי לדין בינלאומי.
2. במהלך תפקידי האחרון בפרקליטות הצבאית, הושאלתי מצה"ל בשנת 1994 לשמש כיועץ המשפטי של משרד ראש הממשלה, תפקידי אותו מילאתי עד לשנת 1996. לאחר שחזרתי מצה"ל, בשנים 1996-2000 שימשתי כיועץ המשפטי של משרד התשתיות הלאומיות, ובין השנים 2000-2007 שימשתי כיועץ המשפטי של עיריית תל אביב-יפו. בשנת 2007 מוניתי לתפקיד היועץ המשפטי של משרד הביטחון, תפקיד אותו מילאתי עד לשנת 2017.
3. מספר חודשים לפני פרישתי ממשרד הביטחון, למדתי מפרסומים בכלי תקשורת כי עסקאות רכש מחברת תיסנקורפ, שטופלו גם על ידי משרדי, היו נגועות לכאורה בעבירות פליליות. כיוון שכך זומנתי בחודש דצמבר 2016 למשטרה על מנת למסור עדות פתוחה על השתלשלות האירועים שקדמו לעסקאות אלה, ככל שחיו מוכרים לי. אין צורך לאמר, כי בזמן אמת לא ידעתי ולא עלה כלל בדעתי כי לכאורה דבקה שחיתות בהתנהגותם של חלק מן המעורבים בעסקאות האמורות.
4. לנוכח ממצאי החקירה ומידע נוסף שהתפרסם לאחר סיומת, כולל נתונים שהעביר משרד מבקר המדינה אל היועץ המשפטי לממשלה, אני נותן תצהיר זה בתמיכה לעתירת התנועה למען איכות השלטון, שעניינה דרישה לקיים בדיקה מיוחדת של קבלת החלטות הקשורות לרכש מתברר זו, באמצעות חקמת ועדת חקירה ממלכתית ואו ועדת בדיקה ממלכתית, וכן באמצעות המשך פעולות חקירה משטרתית, שכן למרות חומרתה היתרה של פרשה זו נראה כי שאלות נוקבות רבות נותרו ללא מענה והרושם הוא שהחקירה לא מוצתה.
5. ההיבט המינהלי של פרשה זו כלל לא נחקר עד כה למרות שנחשפו בה תהליכי עבודה לקויים והחלטות חריגות, אשר אם לא ילובו - עלולים להישנות. יצוין בעניין זה, כי גם משטרת ישראל, למרות שבדקה את הסוגיות בהיבט הפלילי בלבד, ראתה לנכון לציין בדו"ח סיכום החקירה, כי נדרש המשך בדיקה על ידי הגורמים המוסמכים כדי לחזן על הליכי הרכש האסטרטגי "מפני שיקולים זרים והשפעות פסולות במבט צופה פני עתיד". זאת, לאחר שבמהלך החקירה נתגלו "ליקויים בכל הנוגע לסדרי מנהל בקרב גופים שונים, אל מול גורמים עסקיים ופרטיים, בכל הנוגע לרכש ביטחוני ואסטרטגי למדינת ישראל".
6. על רקע זה, כמו גם לנוכח ממצאי המשטרה המיל והודעות הפרקליטות בפרשה זו, וכן מידע שכאמור הונברר רק לאחר סיום החקירה, אתייחס למספר אירועים אשר העלו בעיני כיועץ המשפטי של משרד הביטחון וגם בעיני אחרים, תמיהות כבר במועד התרחשותם.

7. רכש ספינות המגן על מתקני הפקת הגז

- א. ככל הזכור לי, בשנת 2012 העלה חיל הים דרישה להצטייד בארבע ספינות מגן, כדי לאפשר לו לסייר בעילות במים הכלכליים ולאבטח את אסדות הגז המתוכננות. הדגם שאופייין על ידו היה קורבטה בעלת דחי של 1200 טון.
- ב. לפי סקר שוק שעשה חיל הים, הוא הצביע על דגם המיוצר על יד מספנות Hunday בדרום קוריאה, ולפיכך פנת משרד הביטחון במגעים עם ממשלת דרום קוריאה כדי לחתום על הסכם ממשלה-מול-ממשלה (G to G), שבמסגרתו תרכוש ישראל את גופי הספינות ממדינה זו כנגד רכש גומלין של ציוד ביטחוני שתבצע דרום קוריאה בישראל.
- ג. לאחר מספר חודשים של מו"מ הסתבר כי לא ניתן להגיע לחסכם בין הממשלות ולפיכך גמר משרד הביטחון אומר לפרסם מכרז בינלאומי לרכש הספינות. כמקובל, טעונה הצטיידות מסוג זה אישור של ועדת השרים לביטחון לאומי ("הקבינט"). כיוון שכך, אחרי עבודת מטה שבוצעה בשיתוף עם המל"ל, הונחה הצעת החלטה על שולחן הקבינט וזה אישר אותה בתחיש נובמבר 2013. ההחלטה שהסמיכה את חיל הים לבצע פעילות הגנה במים הכלכליים, קבעה גם מסגרת תקציבית לביצוע רכש של ארבע ספינות מגן והטילה על משרד הביטחון לפרסם מכרז בינלאומי. יחד עם זאת, נקבע, כי לפני פרסום המכרז ינסה ראש הממשלה לבוא בדברים עם ממשלת גרמניה שמא זו תסכים לסבסד מתקציבה חלק מעלות ספינות מתוצרת מדינה זו.
- ד. עברו כשמונה חודשים מאז החלטת הקבינט, אך הסכמה עם ממשלת גרמניה לא הושגה, כיוון שכך נוכח לוח הזמנים לביצוע הרכש שהלך והתקצר, הורה שר הביטחון לפרסם מכרז בין לאומי. המכרז פורסם ביום 22.7.2014.
- ה. שבוע לפני כן, ביום 13.7.2014, התקשר אלי המשנה לראש המל"ל, אבריאל בר-יוסף, וביקש לדעת מדוע אנו עומדים לפרסם מכרז למרות שהמגעים עם ממשלת גרמניה לא מוצו. השבתי לו כי זו הוראה של שר הביטחון ושל מנכ"ל משרד הביטחון וכי עליו לשוחח עימם.
- ו. ביום 22.7.2014, דהיינו ביום פרסום המכרז, התקשר אלי עו"ד דוד שימרון וגם הוא ביקש לדעת מדוע המכרז מתפרסם וזאת למרות בקשת ראש הממשלה לעכבו. גם הוא קיבל תשובה שזו ההוראה שניתנה על ידי השר. אבקש לציין, כי על אף שלא זכור לי אם עו"ד שימרון ציין במפורש בשם מי הוא פונה אלי, היה ברור לי כי הוא מייצג את חברת תיסנקרופ (שכן, ההנחה הייתה שחברה זו תהיה ספקית כלי שיט במקרה שיוחלט שהרכש יבוצע בגרמניה).
- ז. המכרז הבינלאומי יצא לדרך והסתבר לנו כי חברת תיסנקרופ אינה מתעתדת כלל להשתתף בו. לפי מה שנמסר לי מגורמים בתוך המשרד, החברה נימקה את הימנעותה בכך שלפי כללי האיחוד האירופי אין היא יכולה להגיש הצעת מחיר שתסבסד על ידי ממשלת גרמניה.
- ח. במועד הנקוב במכרז הוגשו מסמכים ראשוניים של ארבע חברות, למיטב זכרוני, שביקשו להתמודד על הזכייה, אלא שאז הסתבר, כי בינתיים שינתה ממשלת גרמניה את טעמה והיא נכונה לפתוח במגעים על מנת להגיע לסיכום על גובה השתתפותה בעלות הספינות, ככל שאלה תרכשנה בגרמניה.
- ט. כמוכך, לא ניתן לנהל הליכי מכרז ובמקביל לנהל מו"מ על רכש ללא מכרז, ועל כן נתבקשתי על ידי מנכ"ל המשרד לחוות את דעתי לגבי אופן ההתנהלות הרצוי. בחוות הדעת שכתבתי

המלצתי להשעות את הליכי המכרז לפרק זמן של שלושה חודשים ולהודיע על כך למתמודדים תוך מתן הסבר על ההתפתחות המזוינת שהתרחשה. המשרד פעל על פי חוות הדעת והמתמודדים קיבלו את הודעת החשעיה ללא מחאה.

בשלב זה החל מדיים עם ממשלת גרמניה שהוליד מזכר הבנות (MOU) ובעקבותיו החל מדיים עם חברת תיסנקרופ שארך מספר חודשים עד להתימת הסכם בחודש מאי 2015.

צוין, כי במהלך המדיים עם חברת תיסנקרופ, נענה שר הביטחון לבקשת חיל הים ואישר רכש של ספינות שנפחן גדול כמעט פי שניים מהדגם המקורי, בלי שיש בדבר כדי להגדיל את מסגרת התקציב שיועד לכך מלכתחילה.

כיוצא בזה אבקש לציין, כי לקראת סוף 2016, ביקש חיל הים לבצע שינויים במפרט המקורי שנכלל בחוזה עם חברת תיסנקרופ. עלותם של שינויים אלה הוערך ב-50 מיליון אירו. קיימתי בעניין זה דיון במשרדי כדי להבין את הסיבה לשינויים המבוקשים. כמו כן, פניתי ליועץ המשפטי לממשלה על מנת להביא את הדבר לידיעתו, הואיל והפרשה החלה אז להיחקר במסגרת תיק 3000. רק לאחר שקיבלתי מכתב מפרקליט המדינה המאשר כי אין מגיעה לעשות כן, אישרתי מצדי את השינויים בחוזה.

8. קידום רכש צוללות 7, 8 ו-9, וניסיון לרכש ספינות נגד צוללות

א. לא עבר זמן רב מאז החתימה על ההסכם לרכש ספינות מגן מתוצרת תיסנקרופ ובפברואר 2016 הגיעה למשרד הביטחון טיוטת MOU בין ממשלות ישראל וגרמניה בדבר רכש של שלוש צוללות ושתי ספינות נגד צוללות. הטיוטה הועברה ע"י המל"ל כמסמך שראש הממשלה מבקש לחתום עליו בפגישתו הקרובה עם הקאנצלרית מרקל.

ב. ההוראה שניתנה על ידי שר הביטחון ומנכ"ל משרד הביטחון הייתה שלא לאפשר קידומו של מזכר זה, כפי שהוצע, ובהתאם לכך קיצצנו בתוכנו ושינונו ניסוחים שהייתה בהם מחויבות לרכש, ובמקומן שולבו הצהרות כלליות. אינני יודע האם המזכר נחתם בכלל ובאיזה נוסח.

ג. בדיעבד, לאחר פרישתי, נודמן לי לשוחח עם משה (בוגי) יעלון והתחוויר לי הדיקע לתגובה תוריהגה כלפי המסמך שתואר לעיל. לפי דבריו, בחודש אוקטובר 2015 נפגש עם ראש הממשלה, ביחד עם כמה קצינים בכירים, כדי להציג בפניו, הצגה מוקדמת, את התכנית הרב שנתית של צה"ל לפני הצגתה לקבינט. במהלך הדיון הנחה ראש הממשלה לכלול בתכנית גם רכש של שלוש צוללות ושתי ספינות נגד צוללות. שר הביטחון ואנשיו היו המומים מהדרישה והתנגדו לה נמרצות, שכן העמדה הייתה שאין לצה"ל כל צורך בציד זה ואין הוא מסוגל גם לממן אותה. לאחר חילופי דברים מינה ראש הממשלה את ראש המל"ל דאז, יוסי כהן, לבדוק את ענין זה מחדש והוא אכן הכין דו"ח המאשר את עמדת מערכת הביטחון השוללת את הצורך בהצטיידות זו. נדמה היה, כך סיפר מר יעלון, כי הנושא ירד מן הפרק, עד ששלושה חודשים מאוחר יותר הוא הופתע לללות שה-MOU המוצע שב ומעלה מחדש את תכנית הרכש שאינה מקובלת ואינה מתואמת עם שר הביטחון ועם מערכת הביטחון.

ד. חשוב להדגיש, כי כעניין שבסדרו שלטון רגילים, היוזמה להצטיידות בציד צבאי, בוודאי ציד אסטרטגי, מגיעה מצה"ל, לאחר שהוא בוחן את הצורך המבצעי, את המסגרת התקציבית ואת

המשאבים הדרושים. רק לאחר אישור שר הביטחון, יכולה בקשת הצטיידות כזו להבחן על ידי המלייל ומשרד האוצר בדרך לאישור הקבינט. משניתן אישור – פועל משרד הביטחון לביצוע הרכש, ובהתאם למקרה – בשיתוף עם משרד האוצר. לא ידוע לי על מקרה שבו התהפך סדר הדברים ומערכת הביטחון נדרשה לבצע רכש למרות עמדתה.

ה. במאמר מוסגר אציין, כי לא היה ברור לי מי ניסח את טיוטת ה-MOU. בדיקה שעשיתי בדיעבד בלשכה המשפטית של המלייל העלתה, כי אנשיה כלל לא היו מעורבים בחיבור הטיוטה.

ו. כך או כך, בחודש מאי 2016 התפטר שר הביטחון יעלון מתפקידו ובמקומו התמנה השר אביגדור ליברמן. התוצאה לענייני הייתה חידוש היוזמה לרכש של שלוש צוללות (הכוונה לרכוש ספינות נגד צוללות בוטלה).

ז. אינני יודע כיצד ומה הייתה הסיבה לכך שעמדתה של מערכת הביטחון השתנתה בעניין זה מקצה עד קצה, ועל כל פנים, הפעם, שותפו משרד הביטחון וצה"ל ביוזמה ולקראת סוף שנת 2016 יצאה משלחת לברלין על מנת לשאת ולתת עם הממשל הגרמני בעניין השתתפותה של ממשלה זו במימון רכש הצוללות.

ח. בזמן שהותה של המשלחת בבירת גרמניה, הקבינט זומן בחופזה על מנת לאשר את הצעת החלטה, המאשרת את רכישתן של שלוש הצוללות. אציין כי אישור זריו זה, הינו בניגוד לאופן שבו פועלים בשגרה בדרך כלל, שבה ראשית מאשרים הצעת החלטה בקבינט, ורק לאחר מכן, שולחים משלחת לחו"ל אשר תבצע את המשא ומתן. מכל מקום, ככל הזכור לי, ניתן היה להבין מלשון ההחלטה, כי מדובר בהגדלת צי הצוללות והעמדתו על תשע בסך הכל. ככל הזכור לי, ההצטרפות שיצאו בדיעבד ממשרד ראש הממשלה הדגישו כי מדובר בשלוש צוללות שיחליפו בסוף שנת ה-20 של המאה הנוכחית את הצוללות הוותיקות 1-3. אינני יודע האם זו הייתה הכוונה המקורית או הסבר בדיעבד.

ט. כסמיכות למועד שבו הקבינט קיבל את ההחלטה לרכוש את צוללות 7-8-9, החלו הידיעות אודות פרשת הרכש הביטחוני מתיסקורופ, וכבר באותה העת, היה ידוע על מעורבותו של עו"ד דד שמרון. כלומר, לטעמי, נתניהו ידע כבר לפחות מנקודת זמן זו, כי הוא נמצא במצב של ניגוד עניינים (בשל קרבתו המשפחתית והאישית לעו"ד שמרון), ולכן למיטב הבנתי הוא היה מחויב להדיר את עצמו מהעסקה, או לכל הפחות, לקבל את אישור היועמ"ש ליטול חלק בכל החלטה על רכש מתבי תיסקורופ.

9 תחזוקת כלי השיט

א. במחצית השנייה של שנת 2016 פרץ סכסוך עבודה בתוך צה"ל. ברקע הסכסוך עמדה טענת ארגון עובדי צה"ל, כי מפקדת חיל הים מפיצה השמצות מכוונות על רמתן המקצועית של מספנות חיל הים, שמרבית המועסקים בהן הם אורחים עובדי צה"ל, והכל על מנת להביא להפרטתן.

ב. נודע לי אז, כי בסכסוך עבודה זה מסתייע מפקד חיל הים (האלוף רם דוטברג) במשפטן חיצוני שגויס לצורך זה לשירות מילואים, עו"ד אריאל שמור. פניתי מיד לפרקליט הצבאי הראשי והבאתי הדבר לידיעתו, תוך דרישה להפסיק לאלתר מצב זה, שכן היעוץ המשפטי לצה"ל מצוי

באחריות הפרקליטות הצבאית, ובעניינים אזרחיים – ליעוץ המשפטי של משרד הביטחון.
הפצויר פעל כפי שנתבקש וסכסוך העבודה עצמו יושב זמן קצר לאחר מכן לאחר שיוזמת
ההפרטה ירדה מן הפרק לאור התנגדות ארגון העובדים.

בזמן אמיתי לא ידעתי את מה שהתפרסם מאוחר יותר, כי עו"ד דוד שמרון ומיקי גנור מעורבים
לכאורה ביוזמת ההפרטה, מתוך ניסיון להעביר את תחזוקת כלי השיט של חיל הים לידי חברת
ניסנקרופ.

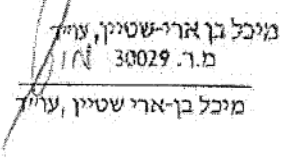
10. לנוכח האמור לעיל, ולנוכח החשש לפגיעה בביטחון בשל מעורבות גורמים הנגועים בשיקולים
זרים, אני מגיש תצהיר זה בתמיכה לעתירת התנועה למען איכות השלטון, שעניינה דרישה לקיים
בדיקה עצמאית של האירועים הנ"ל, באמצעות כל גוף מוסמך ובאמצעות הקמת ועדת חקירה
ממלכתית ו/או ועדת בדיקת ממשלתית, וכן באמצעות המשך חקירה פלילית.

אני הח"מ, אחז בן ארי, מצהיר בזאת כי העובדות המפורטות בתצהיר זה נכונות לפי מיטב ידיעתי
ואמונתי, וידועות לי מדיעה אישית.

אחז בן ארי

אימות חתימה

אני הח"מ, עו"ד מיכל בן-ארי שטיין מרחוב רמת השרון, מאשרת בזה כי ביום 5.7.2020
הופיע בפני מר אחז בן ארי, המוכר לי אישית, ולאחר שהזרתיו כי עליו לומר את האמת בלבד ואת
האמת כולה, וכי יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר נכונות הצהרתו דלעיל
וחתם עליה.

מיכל בן-ארי-שטיין, עו"ד
מ.ר. 30029

מיכל בן-ארי שטיין, עו"ד